

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Dersi Tamás*

Cím:

Kortársaknak a kortárs irodalomról

Forrás:

Élet és Irodalom

(Hely)

1962. ápr. 20.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

027.4

Idő

"1962"

Személy

Az elmúlt néhány esztendő élő, új irodalmunk népszerűsítésében is szép eredményeket hozott. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1960. évi statisztikai adataiból például azt látjuk, hogy az olvasók érdeklődése ma már a mai magyar írókat a világirodalom és a klasszikusok elé helyezi. Utóbbiak olvasottsága is nagyobb lett, a növekedés azonban kisebb mértékű. A vizsgált esztendőben — amikor a felnőtt olvasók könyvkölcsönzésének 74,6 százaléka volt szépirodalom — a mai magyar irodalom ezen belül csaknem 20 százalékot tett ki. Ez annyit jelent, hogy egy év alatt csak a Szabó Ervin Könyvtár fiókhálózatára egymillió kötetben jutott el az olvasóhoz az új irodalmat. Biztató eredmény, a lehetőségeket és kiválalmakat tekintve, mégsem lehetünk ennyivel elégedettek. Sok mindent lehetne és kellene tenni még, újabb rétegek figyelmének felkeltésére.

Az élő irodalmat ismertető-bemutató előadások a TIT programjában eddig nem szerepeltek kellő súllyal. Volt idő, amikor az objektív nehézségek nem is nagyon tették ezt lehetővé. A társulat munkája különben is szerteágazó, s a korszerű műveltség fogalmának módosulása az ismeretterjesztésben új arányok kialakulásához vezet. A folyamat a természettudományi, műszaki tematikának biztosított — és biztosít — bizonyos elsőbbséget. Ez meg is felel a társadalom igényeinek, amelyek az ismeretterjesztés céljait meghatározzák. Amit vitatnék, annyi, hogy az élő irodalmat — aktuális jelentősége, társadalmi hasznossága miatt — a program legközelebb, legtöbb támogatást érdemlő pontjai közé lehetne iktatni.

Sok minden indokolja ezt. Fontos érv például az iskolai irodalomoktatás felépítése. Elég közismert, hogy a középiskolások csaknem négy esztendőn át foglalkoznak a klasszikus irodalom különböző korszakaival; csak a negyedik év végén, az összefoglaló, az érettségi tételek árnyékában jut néhány óra a legújabb irodalom ismertetésére. S mivel a tanterv a pedagógusok érdeklődésének irányát is több-

nyire megszabja, az a helyzet, hogy a magyartanárok — tisztelet a nem sok kivételnek — a tanórán kívül sem tesznek kielégítő erőfeszítéseket a ma élő írók megkedveltetésére. Lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy a gimnáziumi és technikum diákok ismeretei a kortársírókról hiányosak. Az előbb idézett könyvtári statisztika érdeklődésük hiányára is figyelmeztet. Kimutatja, hogy az új magyar irodalom olvasói között feltűnően kevés a diák és az értelmiségi.

Szembetűnő aránytalanság figyelhető meg az idősebb korosztályú értelmiségiek, negyven-hatvan évesek irodalmi műveltségében is. Diákkoruk idején a középiskola alig volt hajlandó írónak tekinteni a haladó szellemű kortárművészetet. Ez a politikai-világnézeti eredetű elzárkózás bizalmatlan gyanakvással kezelte csaknem az egész XX. századi magyar és világirodalmat, s arról, ami a századforduló után történt, alig ejtett szót. Csaknem természetes, hogy olyan emberek, akiket az is-

kola annak idején az élő irodalom fanyalgó megvetésére szoktatott, később sem nagyon igyekeztek hiányosságukat pótolni, majd 1948—49 után, az új irányú fejlődéssel lépést tartani. Sok és sokféle tapasztalat gyűjtött meg arról, hogy az irodalommal hivatalból foglalkozó szakemberek és műkedvelő literátorok viszonylag szűk körén kívül, értelmiségiek ezrei kevésbé ismerik az élő irodalmat, mint az új lehetőségekkel szívesen élő munkás- és parasztolvasók. Ezért nem volna haszontalan fontolórra venni, az élő próza és költészet propagandájának megindítását az értelmiség körében.

Az új irodalom minden társadalmi rétegre kiterjedő, fokozottabb népszerűsítése mellett szól, hogy az országépítés szükségleteit szem előtt tartó TIT-munka egyik legfontosabb célját segíthet elérni, hiszen az új erkölcs, a szocialista világnézet, a régítől harcban, vívódások közepette elszakadó új érzés és ízlés kialakításában ez az irodalom egyike a legfontosabb eszközöknek. Ezt az eszközt az eddiginél jobban lehetne hasznosítani.

Dersi Tamás